

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: OHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: OHelsea 3-3878

NO. 225. — STEV. 225.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 24, 1932. — SOBOTA, 24. SEPTEMBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL.

ROOSEVELT O DOLŽNOSTIH INDUSTRIJE IN FINANC

Z OZIROM NA MODERNI RAZVOJ SO NOVE IN RADIKALNE ODREDBE ABSOLUTNO POTREBNE

Demokratski predsedniški kandidat je rekel v San Franciscu, da pluje dežela v smeri proti gospodarski oligarhiji. — Polje neodvisnega trgovca postaja vedno ožje. — Šeststo korporacij kontrolira dve tretini ameriške industrije. — Dnevi velikih promoterjev in finančnih velikanov so šteti.

SAN FRANCISCO, Cal., 28. septembra. — Danes je govoril pred tukajšnjim Commonwealth klubom Franklin D. Roosevelt, demokratski predsedniški kandidat.

Dejal je, da je dolžnost vlade pomagati trgovskemu svetu ter da morajo voditelji finance in industrije služiti javnim interesom.

Nakratko je opisal razvojno dobo človeštva ter omenil tudi prizadevanja svojega soimenjaka, predsednika Theodora Roosevelta, ki je poskušal uničiti velike truste, nakar je napravil razliko med dobrimi in slabimi trusti. Citiral je tudi Woodrowa Wilsona, ki je kot predsednik tedanjih gospodarskih položaj tako ostro kritiziral, da je vsaka današnja "radikalna" kritika mila v primeri z njegovo.

— Ako preotrimo današnji položaj, — je dejal, — pridemo do zaključka, da ljudje nimajo več enakih prilik. Naša industrijalna gradnja je dokončana. Vprašanje nastane, če ni preveč dovršena. Dospeli smo do zadnje postaje. Proste zemlje ni več na razpolago. Včasih je živela polovica ameriškega naroda na svoji lastni zemlji. Ljudje so to zemljo obdelovali in se preživljali, dandanes pa tega ni več. Nobenega varnostnega ventila ni več v obliki zapadne prerije, na kateri bi lahko znova začeli oni, ki so na vzhodu izgubili delo. Iz Evrope ne moremo več vabiti ljudi semkaj, da bi delili z nami naše bogastvo, ker ne moremo niti našemu narodu nuditi dovolj prilik za življenje.

Nato je omenil govornik visoko zaščitno carino, koje posledica so zaščitne carine v inozemstvu. — Amerika je zaprla svoje meje pred tujim blagom, dočim so zaprle tuje države svoje meje pred našimi izdelki.

— Svobode na farmah ni več, pa tudi prilike za male trgovce in obrtnike je vedno manj. Brezsrčna statistika zadnjih treh desetletij dokazuje, da bo neodvisni trgovec omagal v boju za svoj obstoj. — Statistika dokazuje, da ima kontrola nad gospodarskim življenjem naroda šeststo korporacij. Te korporacije kontrolirajo dve tretini ameriške industrije. Deset milijonov malih trgovcev in obrtnikov tvori ostalo tretino. Če se bo ta koncentracija nadaljevala, bo v sto letih vso ameriško industrijo kontroliralo ducat korporacij in sto ljudi. Naglih korakov se bližajo gospodarski oligarhiji (samodržstvu) in vse kaže, da smo že skoro dosegli ta cilj.

Govornik je mnenja, da so dnevi velikih promoterjev in finančnih magnatov šteti.

Največja naloga sedanosti je, da zopet odpremo trge tujemstvu, da bomo zamogli spraviti nanje preobilico svojega blaga. Produkcijo in uporabo moramo spraviti v soglasje ter primerno razdeliti produkte in bogastvo. Obstoječe gospodarske organizacije morajo začeti služiti narodu.

— Napočil je dan prosvitljene vlade! — je vzkliknil govornik. — In naloga te vlade je, kontrolirati gospodarske enote, ki se nazivajo korporacije.

Piketi so se umaknili pred vojaštvom

ZVEZA MED FRANCIJO IN ZDR. DRŽAVAMI

Japonsko časopisje trdi, da se hočejo Združene države zvezati s Francijo. — Za pomoč proti Japonski je Amerika pripravljena odpustiti dolg.

Tokio, Japonska, 23. septembra. Japonsko časopisje obširno piše o poročilu iz Pariza, da skušajo Združene države dobiti Francijo za svojo politiko na Daljnem Iztoku proti Japonski. V plačilo za to bodo Združene države podpirale Francijo v njenem stališču proti enakosti v orožju. Nemčije ali pa ji bodo znatno popustile vojni dolg.

"Nič Nič" prinaša štiri kolone dolg članek svojega pariškega poročevalca, ki poroča o razgovoru ameriškega senatorja Davida Reeda z ministrskim predsednikom Edouardom Herriotom. Pri sestanku s Herriotom v tork zvečer je senator Reed baje stavil naslednje predloge:

— Združene države nameravajo zavzeti Japonski sovražno politiko v Mandžuriji. Ako bo Francoska sodelovala z Združenimi državami proti Japonski, bodo Zdr. države v povračilo v marsčem popustile Franciji glede vojnega dolga.

Poročevalec lista "Nič Nič" pravi da Herriot ni dal Reedu odločilnega odgovora.

Isti poročevalec pravi, da se vrše sliha pogajanja v Londonu, da dobi Amerika Anglijo za svojo politiko na Daljnem Iztoku. Poročevalec pravi dalje:

— Neovrgljivo je, da si Združene države zelo prizadevajo da bi dobile aigleško-francosko pomoč proti Japonski potom Lige narodov. Japonska mora zelo paziti na obnašanje Anglije in Francije pri tej ameriški snovitvi.

Voditelj Seikukal stranke Kamumori, ki je zvezan z mlajšo vojaško stranko, je v svojem govoru 18. septembra ob obletnici početka japonskih vojaških operacij v Mandžuriji rekel:

— Ako žele Združene države obdržati svetovni mir v soglasju s pogodbammi tedaj morajo odpoklicati svoje brodogve iz Pacifika.

— Obstoj Lige narodov je brez vsakega pomena in Japonska stori najboljšo, ako izstopi iz Lige. Naša naloga je, da napravimo mir na Daljnem Iztoku in da se brigamo za Azijo.

Kot poročajo nekateri listi, se Združene države zelo naglo oborožujejo, medtem ko zbira Rusija ob mandžurski meji 100,000 vojakov. Povedati ne moremo, kdaj bomo napadeni. Naši sosede ne smejo napasti naše dežele nepričakovano, temveč moramo biti pripravljeni za vsak slučaj in vsako nevarnost.

Berlinčani pijo mleko.

BERLIN, Nemčija, 23. sep. — Da Berlinčani pijo več piva kot kaj drugega, je samo pravljico. V resnici popijo največ mleka.

Po zadnji statistiki popijo Berlinčani na dan 400,000 galon mleka, medtem ko popijo na dan komaj 300,000 galon piva.

NEMŠKA VOJSKA NE ZADOSTUJE ZA OBRAMBO

Manevri Reichswehra so pokazali, da ni mogoče ubraniti Berlina pred Poljaki. — Zahtevajo prisilno vojaško službo.

Berlin, Nemčija, 23. septembra. Čete Reichswehra, ki so na zadnjih nemških manevrih branile Berlin z orožjem, ki je Nemčiji dovoljeno po versailski pogodbi, so se morale umakniti pred vpadom z vzhoda in "sovrážnik" je zavzel glavno mesto.

To je bil zadnji dan nemških manevrov. S temi manevri je Nemčija hotela dokazati svojo trditve, da njena obramba proti Poljski ni zadostna.

Predsednik Hindenburg se je zgodaj zjutraj pripeljal iz Berlina in vojaki so ga burno pozdravljali. Pazil je na potek manevrov in slednjič izrekel svojo sodbo. Čakal je toliko časa, da so bili manevri končani, toda običajna parada je bila z ozirom na gospodarske razmere opuščena.

Z ozirom na primerni čas je zveza bavarskih veteranov predložila potrjanemu ministru prošnjo, da dovoli splošno ljudsko glasovanje, v katerem naj ljudstvo glasuje glede vprašanja, da se v nemški armadi zopet vpelje prisilna vojaška služba.

Obenem tudi predlagajo v svoji prošnji, da se razveljavi točka V. versailske pogodbe. To je točka, po kateri je Nemčija razorožena. V vladnih krogih tej prošnji ne polagajo posebne važnosti.

Toda na ta način ni mogoče v Nemčiji vpeljati prisilne vojaške službe.

Nek diplomat je rekel:

— Ako bi to bilo mogoče, zakaj imamo vedno mednarodne razgovore in pogajanja? Vsakemu je dovoljeno pričeti gibanje za ljudsko glasovanje in to se je zgodilo že večkrat in prav gotovo je, da o tej prošnji v bodoče ne bo nič več slišati.

BRIAND, PILSUDSKI, MILLERAND

PARIZ, Francija, 23. septembra. — O Aristidu Briandu se pripoveduje mnogo anekdot, zlasti sedaj, ko nabirajo sklad za njegov spomenik. Najzanimivejša pa je anekdota, katero je pripovedoval Briand sam:

"Bilo je, ko je poljski diktator maršal Pilsudski obiskal Pariz leta 1923. Millerand, tačas predsednik republike in jaz kot minister zunanjih zadev, sva šla na železniško postajo, da ga sprejmeva.

Vsi trije smo bili trideset let poprej navajeni shajati se na mednarodnih socialističnih zborovanjih, toda bilo je prvič, da smo se izopet sestali, ko smo vsi prišli do vodstva v vladi.

BORBA MED BOLIVIJO IN PARAGVAJEM

Paragvajci so premagali pomožne bolivijske čete. — Boqueron je skoro popolnoma obkoljen.

Asuncion, Paragvaj, 23. sept. Močna bolivijska armada je skušala prebiti paragvajske oblegalne vrste in tako rešiti trdnjavo Boqueron obleganja. Toda Paragvajci so armado premagali z velikimi izgubami na mostu in vojnem materialu. Pa tudi bolivijska oblegalna posadka je že skušala pobegniti z trdnjave.

Predno je bilo odposlano to poročilo so bile razširjene vesti, da se bo posadka, ki brani trdnjavo Boqueron, vsak čas podala.

Po dvodnevnem hudem bombardiranju so Paragvajci zavzeli močno postojanko izven trdnjave. Takom bombardiranja so oblegovalci neprestano pošiljali v osprejduje strojne puške.

Boqueron, ki je bila paragvajska trdnjava, so Bolivijci zavzeli 31. julija.

POLOŽAJ NA DALJ. IZTOKU

Kitajska bo vpeljala carino proti novi državi. Carina bo pobirana v Šanghaju.

Šanghaj, Kitajska, 23. septembra. — Finančni minister T. V. Soong je časnikarskim poročevalcem potrdil poročilo, da je narodna vlada sklenila, da napove proti Mančoukuo carinško blokado, pod katero bodo carinske pristojbine za mandžurska pristanišča pobrane v Šanghaju in v drugih kitajskih pristaniščih. Soong ni povedal, kdaj stopi carinska blokada v veljavo, toda najbrže prihodnje nedeljo, za kateri dan je tudi Mančoukuo država naznanila, da stopi v veljavo njena carinska postava.

Odločba kitajske vlade je povzročila med japonskimi trgovci veliko iznenadenje, ker se boje, da bo njihovo blago podvrženo dvojni carini; eno pristojbino bo pobirala kitajska vlada, drugo pa Mančoukuo, ki je prevzela celo mandžursko carino.

Japonski trgovci so poslali delegacijo k japonskemu generalnemu konzulu Itarro Ishii, da ga vprašajo, kakše korake je storila japonska vlada za slučaj, da stopi v veljavo kitajska carinska blokada. Konzul Ishii jim je odgovoril, da pričakuje navodil iz Tokio, izrazil pa je upanje, da kitajska vlada ne bo vpeljala carinske blokade, ker bi to dovedlo v mednarodne zapletljajve.

Aristid, ali je to v resnici on? Nato pa potrkala mene po kolenu, rekoč: "Ali si v resnici to ti?" Nato se nasloni nazaj, pokaže s prstom na svoje prsi in pravi: "Ali sem to v resnici jaz?"

Nisem si mogel pomagati, da se nisem glasno zasmeljal in Pilsudski, gledajoč po strani, na sklonjenega Milleranda, je napravil zelo resen obraz. Millerand pa je sklonjen ter pravi: — "Povej mi, še bolj sklonil glavo."

MILIČARJI SO NAPADLI ŠTRAJKARJE Z BOMBAMI

TAYLORVILLE, Ill., 23. septembra. — Pred Peabody Coal Mine v Longleyville, kjer so nameravali pričeti z delom, se je zbralo okoli 200 moških in ženskih piketov, da bi preprečili delo v majni. Toda narodni gardisti so pikete napadli s solznimi bombami, vsled česar so se morali v velikem neredu umakniti.

Navzlic temu, da so državni truperji svarili pikete, da piketiranje ni dovoljeno, so se zbrali pred vpadom v majno.

Nad 150 narodnih gardistov z oddelkom strojnih pušk, se je postavilo okoli majne, ko je bilo dano znamenje, da naj 300 premo-garjev prične z delom.

Ker se piketi niso zmenili za opomine truperjev, da se naj razidejo, so pričeli metati nanje bombe. Piketi so se veliki zmešnjavi razšli.

V bližini pa je bilo še mnogo več majnerjev, ki nasprotujejo plačlini lestvice po \$5 na dan.

Nekaj minut za tem, ko je bilo pognanih 200 piketov od glavnega vhoda, je oddelek truperjev šel na zapadno stran majne, kjer se je zbirala nova gruča piketov.

Truperji so bili pripravljeni poslužiti se vsake sile, ki bi bila potrebna, da delo v majni ne bi bilo ovirano.

SANJURO NI BIL ROJALIST

Madrid, Španija, 22. septembra. — Resnica o vstaji generala Sanjurjo ni bila povedana špan-skemu narodu. Dokler bo ostala na krmilu sedanja vlada, ali pa katerakoli vlada s tako politiko, ne bo nikdar prišla resnica na dan.

General Sanjurjo, ki se nahaja v vojaški jetišnici pod obsojdo dosmrtno ječe, najbrže ne bo odsedel celo kazen. Pa tudi, ako pride iz ječe, bodisi, da bo pomiloščen, bodisi, da bo podeljena splošna amnestija, Sanjurjo ne bo nikdar poskušal popraviti napačna poročila o svoji vstaji v Sevliji.

Kot zatrjuje vlada in kar je tudi dovoljeno tiskati v španskem časopisju, je skušal general Sanjurjo s svojo vstajo strmoglaviti republikansko vlado in postaviti monarhijo.

General Sanjurjo je leta 1931 izdal kralja Alfonza in je pripomogel, da je bila ustanovljena republika. Sanjurjo je vedno trdil, da njegov namen ni bil nikdar postaviti zopet kraljestvo, temveč samo izčistiti iz sedanje vlade nekatere politične zagreznice.

Gotovo je tudi, da general Sanjurjo ni nameraval vpeljati vojaškega diktatorstva po vzgledu generala Primo de Riveria. Splošno je znano, da je general Sanjurjo, ko bi s svojo vstajo uspel, imel namen posvetovati se z liberalno republikanci, kot Alejandro Leroux, Miguel Maura in Melquiades Alvarez.

Ker je vlada označila njegovo vstajo za monarhistično, je s tem prišla do velike veljave, ne glede na to, da mora general Sanjurjo trpeti pod napačno obdolžbo,

ŠPANSKA JE IZGNALA MONARHISTE

Ladja je odpeljala monarhiste v izgnanstvo v Afriko. — Med izgnanci sta dva bratranca bivšega kralja.

Madrid, Španija, 23. septembra. — Parnik Espagna V. je odpeljal iz Cadiza veliko število najodličnejših španskih plemenitav v izgnanstvo v Afriko, od koder se marsikdo ne bo več vrnil.

Med izgnanci se nahajata dva bratranca prejšnjega španskega kralja Alfonza in več drugih visokih plemenitav, ki so bili ob raznih prilikah v kraljevi družbi.

Žrtve menjajočih se časov, ki so tudi vrgli s prestolja kralja, so bile pripeljane na mali parnik Espagna V., ki jih bo peljal v Rio de Oro, špansko kolonijo v zapadni Afriki, kjer je mrzlica stalna nevarnost in kjer je edino razvedrilo prihod in odhod poštnega aeroplana, ki prenaša pošto v Južno Afriko.

Markij Squilache, vojvoda Seviljski in drugi enako odlični plemenitavi ki morajo sedaj kratko monarhistično vstajo pod vodstvom generala Jose Sanjurjo plačati z izgnanstvom, so med temi izgnanci.

Parnik je nekaj bil nemška ladja, ki je bila po vojni odločena Španski kot del odškodnine za potopljene španske ladje.

Ko je parnik zapušal pomol, so sorodniki izgnancev jokali, republikanci pa so jih zasmehovali.

CENZURA RUSKE POŠTE

Manila, Filipinski otoki, 23. septembra. — Polkovnik Clarence H. Bowers, načelnik filipinskih konstablerjev, je v dogovoru s pošto upravo odredil, da se ustavi vsa pošta iz Rusije. Vsa pisma bodo prebrana in kar je nedolžnega, bo naslovnikom vročeno.

Bowers pravi, da ima dokaz, da sovetjska Rusija in Tretja internacionalna pošilja rdečo propagando in denar komunistom v filipinske provincije ter podžigata spor med gospodarji in najemniki, kar povzroča prelivanje krvi. Bolj zmerni delavski voditelji so odšli po deželi, da prirejajo med delavci shode in jih svare, da ne postanejo radikaleci.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Subscription rates: Za celo leto velja za Ameriko in Kanado \$6.00, Za pol leta \$3.50, Za četrt leta \$1.50.

Advertisement rates: Za New York za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50, Za inozemstvo za celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50.

Subscription Yearly \$6.00 Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osemnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3878

VIHAR V ITALIJI

Mussolini vprižori včasih kako praznovanje in ob taki priliki žrtvuje na oltarju fašizma kakega svojega zvestega pristaša.

Po mnenju Mussolinija in njegovih trobil je treba s pomočjo takega političnega čiščenja pomladiti fašizem.

Narod je drugačnega mnenja. Narod ve, da hoče spraviti Mussolini vse svoje ljudi, drugega za drugim h koritu in tisti, ki se je pri koritu že dobro najedel, mora pač napraviti prostor svojemu bolj potrebnemu tovarišu.

Pravi vzrok je pa najbrže ta, da se tudi Mussolini boji za svoj stolec ter da noče puščati na važnih in odgovornih mestih predolgo časa istih oseb.

Mussolini noče imeti poleg sebe drugih bogov. Na ta način se da tolačiti, zakaj sta bila odlagana Grandi in Rocco. Tudi Balba in Ciana bi poslali v pokoj, pa ima dovolj vzroka, da se ju boji.

Zgodilo se je pa nekaj, česar bi nihče ne pričakoval.

Rimski list, ki se je svoječasno nazival "Impero" ter se po raznih bankrotih povzpela do imena "Impero d'Italia" se je kar preko noči zavzel za odstavljene fašistične glavarje.

Tako naprimer toplo zagovarja Benincija, kateri je bil javno odobrill umor socijalističnega voditelja Matteottija.

O Farinacciju pravi: — Že nekaj let preganjajo človeka, ki je užival velik vpliv in veliko slavo, dočim ga sedaj v zahvalo obmetavajo z blatom.

Nadalje se zazema "Impero d'Italia" za bivšega tajnika fašistične stranke, Augusta Turatija, ki je bil te dni odstavljen kot glavni urednik turinske "Stampe".

Možak se nahaja v umobolnici. Dobil je bajne tak živčni napad, da drugod ni zanj prostora. To je pač usoda žabe, ki se je preveč napenjala.

Mogoče je pa tudi, da ga ni hotel Mussolini poslati v ječo in se ga je na ta način iznebil.

Višek groteske je pa dosegel "Impero d'Italia" s pozivom na svobodno časopisje Italije, naj se mu pridruži v boju, ko vendar prav dobro ve, da ni v Italiji ni kakega svobodnega časopisja.

S tem, da je Mussolini odstavil fašistične veljake, je le začasno rešil svojo oblast.

Odstavljeni voditelji fašizma namreč ne bodo mirovali, ampak bodo vztrajno in neprestano kopali grob svojemu poglavarju.

Če italijanski narod se ne ve, bo prav kmalu spoznal, kakšnim ljudem se je pustil vladati — ljudem, katerim je šlo edino za častihlepno in za svoje lastne interese.

Dopisi.

Gowanda, N. Y.

Sezona piknikov je za nami, in treba se bo pričeti zabavati po raznih dvoranah. Odbor tukajšnjega S. N. Doma je sklenil, da se obveri sezono priredb v dvorani dne 1. oktobra ob 8. uri zvečer.

Da se pa ustreže vsem, ne samo plesalnim, posebno tistim, kateri se včasih radi smejejo, se bo vprizorilo en komičen prizor, pod imenom "Stražar in postopač". Stražarja vam bo predstavljal Mike Primožič, ki ima precej oster glas in vojaške kretnje, saj je bil nekdanji vojak, pa še celo oficir, dokler mu niso zvezd porezali. Postopača boste pa videli v osebi Joe Zumerja, ki je sličen takšnim lenim ptičem. Je precej težak dečko in pravi, da se nič ne boji, če bo ocvrte polže goltal.

Imeli bomo tudi igro "Prepovedana ljubezen", v kateri nastopi pet oseb.

Mr. Charles Sternisha bo zopet enkrat na odru in sicer v vlogi očeta. Olga Leonard mu bo pa za boljšo polovico na odru. Heerko Francko vam prestavi Frances Zelnik, njenega po stariših vsiljenega ljubčka pa Jože Leonard. Seveda ga ona ne mara, ker je vedno zamazan, plačljiv pa tako, da se še celo mačke boji v mraku. Korelna, katerega Francka ljubi, boste videli v osebi John Kontela.

Kako bo stara dva na zvit način dobil, da mu dasta Francko, je pa za javnost tajnost. Kdor hoče vedeti, kako se bo vse skupaj godilo, kdor se hoče prav pošteno nasmejati in po domače zabavati, naj ne zamudi, in prav gotovo pride v S. N. Dom dne 1. oktobra. Vstopnina: moški 35c, ženske 25c.

John Matekovich.

Barberton, Ohio.

Skoraj sleherni dopisnik prične pisati o današnji neljubi krizi, ki je privedla nas delavce trpine v direktno propast. Da pa ne bo vzelo preveč prostora, pustim križo zaenkrat pri miru, ter rajše malo opišem zabavni večer dne 18. septembra t. l. pri dveh narodnih družinah, namreč pri družini Mr. Valentin Hiti in družini Mr. Karci Štrukelj.

Pri družini Hiti je bilo krščenje. Krstna botra sta pa bila Mr. Karl Štrukelj ml., ter njegova izvoljenka gđe. Mary Fisher. Ob tej priliki je tudi boter obhajal svoj 23-letni rojstni dan. In ker sem bil kot povabljen gost navzoč, želim nekoliko poročati o tem zabavnem večeru, ki sta ga priredili zgraj omenjeni družini.

Vse je aranžirala hišna gospodinja Mrs. Lucija Hiti, s pomočjo Mrs. Mary Valencić ter Mr. Angele Gabler in drugih. Vrhovno kuharica je bila Mrs. Rozalija Štrukelj. Natakaj je bil hišni gospodar Mr. Valentin Hiti in sinova. Na raznju je spekel prašica Mrs. Anton Polh, ml. Reči moram, da so bile mize obložene s prvovrstnimi jedili, za suha grla so bila pa steklenice vseh kalibrov. Človek si ne bi mislil, da se zamore kaj takega dobiti v teh slabih časih.

Krstije ter obhajanja rojstnega dne se je udeležilo veliko število povabljenih gostov. Naj mi bo dovoljeno navesti vsaj nekatere mi znane družine: družina Mr. Louis Čampa iz Cleveland, Ohio. Tukajšnje družine: Mr. Anton Valen-

cič, družina Mr. John Garbor, družina Mr. Anton Polh, starejši, družina Mr. Milan Kezerle, družina Mr. Angela Gabler, družina Mr. Anton Štritar, družina Mr. Joe Bradač, družina Mr. Frank Markovich, zakonca Mr. Frank in Mrs. Ana Žegajner, Mr. Robert Grbeč ter veliko drugih starejših in mlajših, ki pa mi niso znana njih imena.

Domači godec Mr. Anton Štritar je pa mirno sviral srbečim petam, tako da se je vrtele staro in mlado. Mr. John Garbor, član domačega pevskega zbora "Javornik", izvežban pevec, in kot tak nam je zapel "Ni evenka, ni zvenka — pa bati se nič", zakar je žel živahni aplavz.

Z veseljem smo nadaljevali pozno v noč, nakar smo si segli v roke, nato pa mirno odšli na svoje domove.

Želim, da bi bilo še več enakih zabav!

Lep pozdrav vsem, ki so bili navzoči, enako tudi čitateljem tega lista.

Poročevalka.

ELEKTRIČNO SIDRO ZA ZRAKOPLOVE

Nemški inženjer Otto Krell je izumil umno pripravo za privzovanje zrakoplovov pozimi in na polarnih ekspedicijah. Gre za sidro, ki se da kuriti z elektriko. Čim ga spustijo iz zrakoplova na led, se z električnim tokom segreje in led se okrog njega rasta. Tok se nato odklopi, led zmrzne okoli sidra in ga drži trdno. Zrakoplov je zasidran. Če ga hočejo oprostiti, spustijo v sidro znova električni tok. Pozimi bo zrakoplove torej brez nadaljnega mogoče zasidrati v zaledenela tla ali vodovja. Važno je to, da je sidro lahko iz lahke kovine, saj ne učinkuje s svojo težo, temveč le s svojo zlepljenostjo z ledom.

VSAK LAS POVE TVOJO STAROST

Chicaški kriminalolog dr. E. Carleton Hood je napravil senzacionalno odkritje. S skrbnimi mikrofonskimi preiskavami je dognal da ima vsak človeški las kroge, ki izdajajo njih starost kakor letnice pri drevesih. Krogi nastajajo med rastjo las, ki ni enakomerna, ampak tako rekoč sunkovita. Čim starejša oseba, tem počasnejša je rast; in stari ljudje imajo seveda več krogov na lasih nego mladi. Hood je ugotovil, da ima las 20-letnika na vsako desetinko milimetra šest krogov, las 40 letnika pa dvanajst. Poskusi so pokazali, da je ta starostni simptom zelo zanesljiv.

Toda dr. Hood hoče s posameznim lasom v roki še ugotavljati, koliko časa je že preteklo, od kar si je dala kakšna oseba ostrici las, da-li kadi in pije, kako se čese itd. Če se mu to posreči, be imela kriminalistika velik dobiček, kajti zločince lahko ostavi kraj zločina brez prstnih odtisov, ne more pa skoraj prepričati, da bi ne izgubil kakšnega lasu.

POZIV NAROČNIKOM

Vse naročnike, ki se niso odzvali na poslano jim opomine prosimo, da po možnosti takoj poravnajo naročino. Ko mur te začasno ni mogoče, naj nam sporoči.

Vsem onim, ki se ne bodo odzvali, bomo primorani vstaviti nadaljnjo pošiljanje lista.

Uprava "Glas Naroda"

NASI V AMERIKI

V Brooklynu je padla pred vlak podestne železnice 24-letna Stefanija Rozman. Težko ranjeno so odvedli v Kings County Hospital. Kolesje ji je odrezalo levo nogo pod kolonom in stopalo na desni nogi. Zdravniki imajo le malo upanja, da bi okrevala.

Pred kratkim časom je zopet prišla teta štorklja v slovensko naselbino v Gowanda, N. Y., in sicer k družini Mike Mlakar. Za spomin jima je pustila krepkega sinčka. Mati in otrok se počutita dobro.

Mrs. Rose Matekovich iz Gowanda, N. Y., se je dne 14. septembra morala podvreči operaciji na slepiču. Sedaj se nahaja na domu, in zdravje se ji hitro vrača nazaj.

21. septembra je prišel Anton Bučan, ki je v ponedeljek zvečer strjel na svojo ženo in jo nevarno ranil, v policijski glavni stan v Clevelandu in se podal detektivom. Izjavil je, da se prav nič ne spominja, kaj je naredil v ponedeljek. Ni hotel povedati, kam je spravil revolver, s katerim je strjel. Povedal tudi ni, kje je bil po streljanju. Policija ga namerava peljati v v Glenville bolnico, kjer se njegova žena, bivša plesalka, bori s smrtjo. Predno bo dvignjena obožba proti Bučanu, bodo počakali, če ostane Mrs. Bučan pri življenju ali ne.

Smrt je pobrala Matijo Vebra, ki je bil eden prvih slovenskih naseljencev v Milwaukee; sem je prišel leta 1901. Doma je bil iz Radmirja v Savinjski dolini na Štajerskem in zapuščal eno in hčer Elizabeto, omoženo Klančnik, v starem kraju pa brata in sestro.

George Gruettner, oženjen, ki je imel ljubezensko razmerje in tri otroke s slovenskim dekletom, Margareto Pubek, v Milwaukee, je bil zadnje dni obsojen v zapor od enega do treh let. Najstarejšega otroka Puhkove, hčerko, katero je Gruettnerjeva žena vzgajala skoro štiri leta, ne da bi vedela, da je njen mož otrokov oče, je sodišče priznalo pravi materi.

Gruettnerjeva žena nima svojih otrok.

Iz Slovenije.

Epilog uboja v Bohinjski Bistrici.

Te dni je bil pred sodiščem epilog čudnega uboja, ki je po opisu gotovo še v spominu našim čitateljem. V noči 17. julija je po Bohinjski Bistrici, kakor že večkrat, pijančeval 64-letni bivši mizar Anton Kunsterle. Iz neke gostilne so ga naglani okrog desete, kmalu po polnoči pa so našli ob potu v zadnjih zdihljajih 24-letnega Valentina Mlekuža, hlapea pri gostilničarju in posestniku Grobotku. Mladenec je bil z nožem zaboden v prsa. Sam ni mogel ničesar več povedati, v bližini pa so našli vinjenega mizarja, ki je sam pripovedoval, da je mladeniča zabodel. To je potrdil tudi Ivan Novšak, ki je bil v družbi hlapea Mlekuža. Vinjeni Kunsterle je imel pri sebi tudi nož, sprva pa ni nihče mogel prav verjeti, da je vinjeni stavec zabodel krepkega mladeniča.

Kunsterle, ki se je sam obdolžil uboja, je bil zaprt najprej v Radovljici, potem, ko je bila njegova krivda ugotovljena, pa so ga odvedli v tukajšnje zapore.

Na razpravi je stavec mirno pripovedoval, kako je prišlo do uboja. Ko je šel proti domu, sta prišla za njim pokojni Mlekuž in Novšak, ki sta se, kakor pravi, brez vsakega povoda lotila njega in ga je Mlekuž parkrat sunil. Kunsterle mu je bajne dejal, naj ga pusti na miru, ker ga bo drugače udlaril z nožem. Tedaj pa se je Mlekuž začel smejeti, češ, da bi rad videl, kakšen nož ima. — To me je vjezilo, izvelkel sem nož, ga odprl in fanta samo enkrat dregnil. — je dejal Kunsterle. Potem je šel naprej in ko je slišal zdihovanje, si je mislil, da ni nič hudega. Nameraval je bajne vse to zjutraj naznaniti orožnikom, pa so ga poprej našli in prijeli.

Ivan Novšek je izpovedal, da ne ve ničesar o napadu na staveca, da pa je slučajno naletel na Mlekuža, ki je kravrel in mu pripovedoval, da ga je stari sunil z nožem.

Po razpravi, ki je trajala komaj dobre pol ure, je bil Anton Kunsterle obsojen na dve in pol leta težke ječe in ko so ga vprašali, če sprejme sodbo, je najprej menil, da je malo preluda, ker se je moral braniti, potem pa jo je le mirno sprejel.

Obletnica kolere.

96 let poteče letos, odkar je v Novem mestu razajala strašna kolera in morila vse po vrsti, veliko in malo, staro in mlado. To je bilo leta 1836. To leto je bilo za Novomeščane leto groze. V dobrih dveh mesecih je pokosila 108 oseb. Najhujša in najstrašnejša je bila pač dneva 16. in 17. julij, ko je dnevno umrlo 10 do 12 oseb. Prva žrtev te strašne bolezni je bila Marija Gorenc, ki je umrla 2. julija, a zadnji smrtni slučaj je bil 8. septembra, ko je umrl za to boleznijo Franc Papler.

Med mrljici je bilo tudi 18 vojakov novomeške vojaške garnizije. Najmlajši med mrljici je bil 14 mesecev star deček, najstarejša pa 87-letna žena.

Peter Zgaga

Pogovarjali so se o Kolumbu, in v družbi je bila tudi Marjanca, ki je pred kratkim dospela v Ameriko.

Slaven možak — je bil Kolumb — je rekel nekdo. — Ameriko odkriti ni bila tako lahka stvar.

Ah, kaj bo tisto, — se je vmešala Marjanca, — saj Amerike sploh ni mogel zgrešiti, ker so v New Yorku tako visoke hiše, da jih je že oddalec videl.

V Ženevi se je v sredo obnovila razorožitvena konferenca. Nemčija na konferenci ni zastopana. Zastopnik boljševiške Rusije je rekel, da je prav storila, ker ni poslala svojih delegatov.

Govorjenje o razorožitvi je v tem času jako ceneno.

Nekatere države imajo dovolj smodnika, pa ne pušk, dočim imajo drugo puške, pa jim smodnika manjka.

Razorožitvena konferenca je baje le toliko uspešno, da delegati, ki se je udeležujejo nimajo revolverjev pri sebi.

Pri italijanskih zračnih manevrih bo udeležena tudi papeževa država.

Vatikan sicer ne bo poslal v zrak nikakih letal, pač pa bo ugasnil luči, ko bodo zrakoplovi letali nad njim.

Odkar je nastopil Mussolini vlado in odkar se je začel Vatikan bratiti z njim, je bila v Vatikanu že večkrat tema.

Prihodnjo nedeljo bo torej čajanka v slovenski dvorani na Osmi v New Yorku. Čajanko bodo priredile slovenske matere.

No, tisto bi želel poznati, ki bo kuhala čaj.

Jaz bom pri vratih vprašal, če imajo kaj lamskega newyorčana in kaj letošnjih klobas.

Če bodo rekla, da ja, bom vstopil. Če bodo pa rekla, da jim je prav žal, se bom lepo poslovil in bom navzle temu prijatelj.

Jutri bomo v New Yorku pomaknili ure za eno uro nazaj. Pri tem se pojavi vprašanje: — Kakšen dobiček ima človek od takozvanega poletnega časa? Menda nima drugega dobička kot da zamore v ponedeljek zjutraj eno uro dalje spati.

Na otoku Majorci, ki se nahaja v bližini španske obali, je mogoče kupiti galono vina za štiri cente. V New Yorku je bilo letošnje poletje vino štiri dolarje galona. Če misli imeti posebne sreče, si pa tudi tako dobil, ki ni bilo niti štiri cente vredno.

Bogatini je je rekel svoji lepi in mladi ženi:

— Res je, da ne trpiva pomanjkanja, toda štediti je treba. Na vsak cent je treba paziti. Veš, kako napravi. Kupi knjižico, v katero boš zapisala vse svoje izdatke.

Res je kupila knjižico in bilanca prvega dne se je glasila:

Cigarette 30
časopis 3
beraču dala 2
razno \$40.00

V beznici sta sedela dva človeka. Že vse popoldne in pozno v noč. Pod kapo sta imela vsak najmanj dvajset drinkov.

Ob desetih zvečer pa pravi starejši mlajšemu:

— Kdo pa si pravzaprav?
— Jaz sem sin našega župana.
— Lej ga zlodja, — pravi starejši, — župan sem pa jaz.

Nemci grade sila moderno bojno ladjo, ki se bo imenovala s kratkim imenom "C".

Nova bojna ladja bo za Nemce križarka, za Francoze pa križ.

Rojkinja je rekla svojemu možu, ko se je vrnil domov: — Pismo je prišlo zate. In na koverti je zapisano "lastnoročno".

— No, kar nakratko mi povej, kdo mi je pisal in kaj mi je pisal.

Pozor rojaki!

KADAR hočete potovati v stari kraj;

KADAR hočete poslati denar v stari kraj;

KADAR potrebujete kake notarske posle —

se zaupno obrnite na nas, in postrze ni boste točno in pošteno, kakor ste bili prej pri Sakserju. — Dolgoletna skušnija Vam to jamči.

Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU FRANK SAKSER 216 West 18th Street New York, N. Y.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANE- BLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NA- STOPNI SEZNAM

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns: V JUGOSLAVILVO, V ITALIJO. Rows: Din 200, 300, 400, 500, 1000; Lir 200, 300, 400, 500, 1000.

IZPLAČILA V AMERIŠKIN DOLARJH Za izplačilo \$ 5.00 morate poslati \$ 5.70

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih. Najna nižnja izplačila po CABLE LETTER za prvotno št.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU (FRANK SAKSER) 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FRANK TROHA, Barberton, O.

TRPLJENJE DUŠE

Davno je že tega. Baš sem bil izlezel iz svojih otroških let, toliko, da so me že lahko porabili za razna kmečka dela, kakoršnih je nešteto v naših krajih stare domovine.

Nekega jesenskega dne v mesecu oktobru me je bil oče po-odil postarnemu kmetu, da sem šel z njim v gozd in mu tam pomagati podirati stara bukova drevesa za drva, katerih se je nogo potrebovalo tekom dolgih zimskih dni.

S priletim starčkom sva se ne lhas zgodaj odpravila v gozd. S seboj sva nesla potrebno orodje, najhen barigeček vode in potrebno okrepilo za želodec. Po strmi poti sva počasnih korakov nadaljevala svojo pot. Jaz bi lahko desetkrat hitreje korakal, toda starčkov noge niso bile tega več zmogljive, zato sem moral hoditi počasi.

Ko dospel na vrh klanca, starček obstoji in se oddahne, na to mi pa reče:

— Franček! Upehal sem se; — dajva malo počivati. Nato se pa zopet podava po poti navzdol, saj daleč ni več, kmalu bova na mestu.

Počivati sva mislila le nekaj minut, toda tiste minute so se zavlekle in v tistem času mi je starček pripovedoval razne zanimivosti. Jaz sem ga tako vestno poslušal in sem ga tako verno motril z očmi, da tudi pogleda nisem obrnil od njega. Pa kako ga ne bi bil z zanimanjem poslušal, ko mi je bilo znano, da je prehodil že veliko sveta. Bil je v vojni, odslužiti je moral dolgo vrsto vojaških let in po raznih krajih je hodil za delom, dokler je bil še mlad in krepak.

Starček se je bil tako zatopil v svoje pripovedovanje, da sem ga moral opozoriti, da se ne bi predolgo zamudila. Za tem je pa zavle močan veter, dreve se je zamajalo, in nešteto zlorumenega lista se je odtrgala in šumeče odletelo na tla. V bližini je pa nekaj zaškrtalo in tisti glas je bil podoben tako milemu ječanju, kot bi nekdo v največji stiski zmočno prosil. Dobro mi je bilo znano, da so glas-ovi prihajali od dveh škripajočih dreves, ki sta v skupnem obseju zrasli in da se vejevje brusil drugo ob drugo.

Drevesno škripanje, je pa tudi starčka opozorilo in me vprašal: — Ali veš, kaj pomeni ono-le škripanje? — Ne vem, kaj pomeni, toda to vem, da se drevesa drgneta drugo ob drugo, — mu odgovorim.

— Vidiš, drago moj, tam je trpljenje duše! Bog je vse tako odločil, da duše mrtvih grešnikov delajo pokoro v krajih, kjer so opebe delale, dokler so bile še žive. Tam-le se gotovo duša kakšnega gozdarja muči in dela pokoro za svoje grehe.

— Kaj, ko bi šla in posekala drevesi in s tem rešila trpljenje duše? — mu odgovorim v naglih besedah in krepko stisnem za toporičke sekire.

— To bi lahko storila, toda vedeti moraš, da drevesi ne stojita

na moji zemlji in zato nimava pravice v tujo lastnino. Duša mora čakati toliko časa, dokler je kdo drugi ne odreši. Ti, pa kadarkoli boš spazil takele škripajoče drevo, reci z besedami: Bog se usmilil olajšaj trpljenje oni-le duši, ki se tam muči! Omeniti pa moram, da sem bil enkrat zašel v zagato zaradi trpljenja neke duše. To se je bilo takole pripetilo:

— Ko sem bil mlajši, nisem še vedel, da škripanje dreves pomeni trpljenje duše, dokler mi niso starejši ljudje povedali, kakor sedaj jaz tebi. In nekega dne ko sem se nahajal v gozdu, začujem kako zagtegnjeno se ponavljajo škripanje dvoje dreves. Prav nič ni sem pomisljal, kaj bi storil.

— Zagrabim za sekuro in po nekaj udarcih nabrusenega jekla drevesi zagrnita po tleh. Oddahnil sem se v nadi, da sem opravil dobro delo in rešil dušo trpljenja.

— Baš ko sem se hotel oddaljiti, mi pa stopi nasproti goščni čuvaj in robato zarohni nad menoj. Na mesto duše sem bil zašel sam v škripce. Na vse načine sem dopovedoval čuvaju, čemu sem posekal drevesi in da nisem imeli niti malo namena krasti in vdirati v tujo lastnino, toda vse ni nič pomagalo. Zapisal me je in naznanil kot gozdnega tatu.

Po postavi bi bil moral plačati kazen, ko sem šel pa sam do gozpodarja, čigar je bila zemlja, na kateri sem posekal drevesi in mu razložil, kakšen je bil moj namen, mi je vse oprostil, kajti tudi sam je bil najbrž uverjen, da sem rešil trpečo dušo. Toda od tistega časa kaj takega več ne storim. Duša naj se muči, dokler je kdo drugi odreši.

Škripajoči drevesi sta še nekajkrat zajčali, midva sva se pa urnejših korakov spustila navzdol in kmalu dospela na kraj, kjer sva podirala dreve za drva. Pripovedovanje starčka o trpljenju duše, se mi je pa neprestano ponavljalo v glavi. Kjerkoli sem opazil, da se drevesa ali vejevje brusil drugo ob drugo, sem z veseljem udirhal s sekuro v nadi, da sem opravil dobro delo.

Od tistih davnih dni, sem blodil po raznih gozdovih. Nešteto škripajočih dreves sem že opazil in jih tudi nešteto posekal, toda danes sem drugega mišljenja. Prepričan sem da, z vsem svojim delom, kar sem ga v gozdovih opravil, nisem niti ene duše odrešil trpljenja.

Besede starčka so mi ostale trajno v spominu.

Naši očanci in pradedi so nam rapu-tili mnogo starih navad, običajev in praznovanja. To vse se je ponavljalo od roda do roda in tako tudi nam ostalo trajno v spominu. Cele knjige bi se lahko napisalo, o praznovanju, ki se je od leta do leta ponavljalo v naših rodnih krajih med našim narodom. Z vero so bila zvezana razna praznovanja.

Praznovanja so se pa po raznih vaseh, mestih in trgih razlikovala. V enem kraju so nekaj novega po-

tuhitali, v drugem pa zopet nekaj drugega. Učenjaki tistih časov so se pojavljali z različnimi predsodki in vsak je po svojem mnenju kaj novega iznašel in zatrobil ljudem s takim prepričevanjem, kot bi bilo vse živa resnica.

Med vsa ta praznovanja spada tudi to o trpljenju duše v škripajočem drevesu. Kdaj se je ta vera prvič pojavila, kdo jo je iznašel, po katerih se je raznesla in koliko ljudi se to verjame, mi ni znano. Ostalo mi je pa v spominu, kot nekak sen iz otroških let, na katere leta se človek čestokrat tako rad spomni in katerih ni mogoče priklicati nazaj.

TAJNOST KOSMIČNIH ŽARKOV

Kosmični žarki, tajinstveni žarki ki prihajajo k nam iz vesoljstva, tvorijo dandanes najzanimivejše vprašanje v fizični znanosti.

Znanstveniki gredo na vrh gorja z najbolj delikatnimi instrumenti, letijo z aeroplani, dvigajo se s prostimi baloni v višje zračne plasti, v stratosfero, spuščajo balončke opremljene v instrumente in v še višje plasti in proučevajo prodiranje kosmičnih žarkov v globine gorskih jezer. Potujejo po vsej zemlji od polarnih pokrajin do tropskih dežel, da naberejo nove podatke. Drugi znanstveniki gradijo v laboratorijih ogromne generatorje milijonov in milijonov valov v nadi, da se jim posreči ustvarjati umetne kosmične žarke.

Da prodirajo do nas neki žarki iz vesoljstva, začelo se je sumiti ob začetku tega stoletja. Eksperimenti, ki so jih vršili zlasti slavni znanstveniki Rutherford, Riehardson, Milliken in drugi, so pokazali, da od nekod iz vesoljstva prodirajo k nam neki žarki, ki so jih zato nazivali "kosmične" (kosmos pomenja vesoljstvo).

Ob obstoju teh žarkov ni dvoma, ali nesoglasje med znanstveniki začena z razlaganjem njihove narave. Ena teorija za drugo se potrja ali pada, čim novi eksperimenti prinesejo nove podatke.

Večina znanstvenikov je mnenja, da so kosmični žarki ravno takega valovnega značaja, ko je radio, svetlo, X-žarki ali Gama-žarki, le da dolžina valov je mnogo manjša. Ali mnogi mislijo, da sploh ne gre za žarčne valove, marveč da takozvani kosmični žarki so resnično pritoki elektronov ali protonov, prodirajočih k nam z velikansko brzino. Elektroni in protoni so fundamentalne tvorine vseh snovi.

Od kod prihajajo ti žarki, se ne zna. Morda prihajajo iz globine vesoljstva. Eksperimenti slavnega Millikena so pokazali, da ti žarki bombardirajo zemljo, enako iz vseh smeri. To potrjuje teorijo, da izvirajo iz vseh delov vesoljstva. Morda so odmevi stvarite novih snovi v medzvezdnih prostorih. Prof. Regener, nemški fizikar, ima novo razlaganje. Ker vesoljstvo po Einsteinovi teoriji je okroglo, in zato nima ni začetka ni konca, ti žarki potujejo po vsem vesoljstvu okoli in okoli in so odmevi pradavnih vekov, ko so se ustvarjale zvezde.

Bodočnost bo sigurno podala boljše razlaganje narave teh čudnih žarkov iz vesoljstva.

GAMBETTOVO OKO

Ko je bil Gambetta, slavni francoski državnik, še neznan odvjetnik, so mu morali odstraniti desno oko in ga nadomestiti z umetnim. — Zbiratelji redkosti so se že dolgo razbijali glave z ugibanjem, kam je prišlo izrezano oko. Te dni se je ta uganka pojasnila.

Mlad zdravnik, asistent znamenitega kirurga, ki je izvršil to

POMANJKANJE IN IZOBILJE

Ves svet stoka, kriza tare vse sloje, brezposelnost narašča in države in narodi ne vedo, kako bi si pomagali. Povsod opažamo pomanjkanje denarja, srednji in delavski stanovi so obubožani in ne morejo več kupovati najnujnejših potrebščin. Zaradi tega se kopičijo zaloge, za katere ni mogoče najti kupcev. In tako nastajajo ponekod velikanske neprodane zaloge najrazličnejšega blaga, drugod pa raste pomanjkanje za najnujnejše življenjske potrebščine. Prav posebno se opaža zastoj razprodaje in kopičenja blaga v skladiščih pri najrazličnejših vrstah tkanin. Ogromne množine bombaža, volne, svile in lanu leže v skladiščih in čakajo na predelavo. Ker pa ni kupcev za že izdelano blago, tudi ni več kupcev za te surovine in tako se zaloge vedno bolj kopičijo.

Bombaž je prav gotovo surovina, ki jo je vprav moderna tehnika postavila na kar najbolj važno mesto med surovinami. Bombaž pridelujejo v velikanskih množinah v Ameriki, v Egiptu, Indiji in zadnje čase tudi v Rusiji. Velikanske količine bombaža, ki jih porabijo predilnice in tkalnice za izdelovanje cenjenih tkanin. — Vendar ne uporabljajo bombaža le v tekstilni industriji, ampak tudi v elektrotehničnem gospodarstvu, kjer ovijajo z njim zlasti žice in debele kable. Tudi pri gradnji modernih betonskih cest ga porabijo velike množine in še vse polno panog tehnike poznamo, kjer je postal bombaž nenadomestljiv. Bogate letine zadnjih let in nevarna konkurenca umetne svile sili pridelovalce bombaža, da iščejo za bombaž vedno več novih trgov in novih načinov uporabe. Kljub temu pa čaka v Ameriki še vsa lanska žetev v skladiščih na kupece, dasi ubegi farmarji že spravljajo pod streho letošnjo žetev. Okrog 100 milijonov so žrtvovali v Ameriki samo zato, da bi vzdržali vedno bolj padajočo ceno bombaža, vendar so začele cene padati in 100 milijonov dolarjev je bilo izgubljenih. Edina država, ki porabi vse bombaž, kar ga pridelava, je sedaj Rusija. V Ameriki pa je dobil bombaž zaradi silnega pada cen posebno ime "Nickel-cotton", to pa zato, ker stane kilogram bombaža le še 10 centov in ga je torej mogoče plačati z nikelnastim drobižem. Vse kaže, da se na jesen položaj ne bo izboljšal in da bo stiska še hušja.

Tudi z volno, ki je najstarejša surovina, ki je služila človeku za obleko, ni mnogo boljše kakor z bombažem. Večina volne dobivamo z velikanskih ovčjih farm v Južni Ameriki, Avstraliji in Južni Afriki. Tam se pasejo na velikanskih pašnikih nepregledne črede ovac, ki jih vsako leto strižejo. Lansko leto so nastrigli toliko volne, da

je cena volni padla tako nizko, kakor že ni bila 100 let. Kljub temu pa za volno ni kupcev. Tovarne, ki tko iz volne blago za obleke, imajo polne zaloge in polovica lanskega pridelka je ostala v skladiščih. Do čim milijoni in milijoni delavcev prizimi trpe mraz in nimajo kaj obleči, čakajo natrpano volna skladišča volne na odjemalce. Bog ve, kako bo letos? Najbrž bo cena volni še bolj padla, tako da ne bodo niti farmerji mnogo zaslužili, ubogi brezposelni in drugi obubožani sloji pa kljub temu ne bodo mogli kupiti sicer cenjenih oblek.

Najodličnejša med vsemi tkaninami pa je prav gotovo svila. Z rejo sviloprejk se bavijo zlasti na Japonskem, Kitajskem in v Italiji. Manjše količine svile pridelajo tudi na Francskem in v Španiji. Izdelki iz prave svile so danes povsod pršeti med luksuzne izdelke in zaradi krize je trgovina s svilo silno trpela. Dočim je pred tremi leti stal kilogram surove svile okoli deset dolarjev, stane danes kilogram komaj dva dolarja petdeset. Kljub temu pa ni povpraševanje po svili veliko in 6 in pol milijonov kilogramov svile leži samo v japonskih skladiščih. Japonska vlada namreč neče, da bi se japonska svila prodajala pod ceno. Zaradi pomanjkanja denarja pa države, ki same ne morejo pridelovati prave svile, tudi ne morejo kupiti svile iz teh cenjenih zalog.

Nič boljše se ne godi lanenim izdelkom, zlasti platnu. Pred 50 leti so po vsej Evropi cvetela lanena polja. Kmetom se je takrat še izplačalo pridelovanje lana: ko pa je prodal bombaž, so lanena polja pri nas, kakor tudi drugod izgini-la. Nekako pred svetovno vojno v vsej Evropi niso več pridelovali lana in Rusija je pridelala toliko lana, da ga je lahko prodajala po vsej Evropi. Sedaj so Rusi močno povečali pridelovanje lana, vendar ga ne bodo mogli prodati, niti v Evropi, niti v Ameriki. Sicer pa imajo sami zadosti potreb in najbrž še zlepa ne bodo oblekli vseh svojih državljanov tako, kakor se dobijo. Gotovo pa je, da tudi v Južni-Avstraliji pridelovanje lana ne bo moglo napredovati.

ZEMLJEVIDI

Stenski zemljevid Slovenije na močnim papirju s platnenimi pregledbi 7.50

Pokrajni ročni zemljevidi:

- Dravska Banovina 30
Slovenske Gorice, dravske ptuj-ske polje 30
Ljubljanske in mariborske oblasti 30
Pohorje, Kozjak 30
Celjska kotlina, Spodnje sloven-sko posavje 30
Prekmurje in Medumurje 30
Canada 40
Združenih držav, veliki 40
Mali 15
Nova Evropa 50
Zemljevidi:
Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washing-ton, Wyoming, vrtki po 25
Illinois, Pennsylvania, Minneso-ta, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York — Virginia, Ohio, New York — vsa-ki po 40

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte plamo.

Ne naročajte knjig, katerih ni v ceniku.

Knjige pošiljamo poštne prosto

"GLAS NARODA"

216 W. 18 Street NEW YORK

Božični Izlet

v Jugoslavijo

priredimo na našim rojakom poznanem parniku

"PARIS" 9. DECEMBRA

Vozni list do Havre na parniku "Paris" \$77.—

Železnica od Havre do Ljubijane — \$ 14.73

Vozni list iz New Yorka do Ljubljane in nazaj do New Yorka s parnikom

"Paris" samo \$166.—

(Davek posebej.)

Pišite takoj za brezplačna pojasnila, da Vam pravočasno pre-skrbimo povratno dovoljenje, potne liste in potrebne vizeje.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU FRANK SAKSER

216 West 18th Street

New York, N. Y.

RESNICA GLEDE SUROVEGA TOBAKA.

Zanimanje za primitivnost je naraslo. V današnjih dneh se vedno več sliši o naravi v surovosti. V zadnjih mesecih ste videli več značilnih slik o tem predmetu. Posebno pozornost so vzbujali prizori iz filma "Prinesi žive nazaj!"

Vsi, ki so videli te in slične kinematografske slike, se bodo strinjali z ugotovitvijo izdelovalcev Lucky Strike cigaret, da je narava v surovosti redkokdaj mila. Ker se izdelovalci Lucky Strike dobro zavedajo tega dejstva, so prišli do zaključka, da surov tobak nima mesta v cigaretah.

Pri izdelovanju Lucky Strike se poslužujejo najfinejšega tobaka. Ta tobak izberejo z veliko skrbjo izvedeni kupovalci ter plačajo za njega običajno znatno več kot je pa cena povprečnega tobaka. S tem pa še ni pojasnjeno, zakaj smatrajo ljudje Lucky Strike za najbolj mile cigarete.

Izdelovalci Luckies vedo, da surov tobak nima mesta v cigare-tah, kajti narava v surovosti je redkokdaj mila. Vsled tega je ves tobak, uporabljen v Luckies, pravilno postaran ter gre skozi proces praženja, ki vključuje tudi ultravioleto žarke. Ta slavni čistilni proces je bil ustvarjen za Luckies. Nobene druge cigarete ga imajo.

Vsled tega moški in ženske po vseh delih Združenih držav in po drugih deželah smatrajo Luckies za najmilejšo cigareto. Ljudje zna-jo ceniti milobo, ki jo da praženje Lucky Strike in kakršne ni v nobeni drugi cigareti. Spoznavajo namreč, da je narava v surovosti redkokdaj mila.

PETDNEVNI TEDEN

Pet dni dela na teden je edina možnost bodoče rekonstrukcije, proglasila je ravnateljica ženskega urada v Labor Department, Miss Mary Anderson.

Izjavila je: — Krajši delovni teden s primernim dohodkom od dela je socijalno in gospodarsko upravičen. Posledica krajšega tedna bi bila več dela za vsakogar, bolj redno delo za one, ki so zaposleni, boljša izdatnost dela, več počitka za delavce in večjo kupno silo.

Sedanja tedenea, da se delo deli med več ljudi, bi bila nekaj krasnega, da ne bi vsebovala prevelike delitve tudi zaslužka, ki je že sedaj postal pičel vsled znižanja plač in delnega dela.

Odjemati iz žepa, kjer je itak malo, da se napolnijo prazni žepi, ne dovede do večje kupne sile, marveč do razširjenja gospodarske slabosti mase.

Krajši teden je zlasti pomemben za ženske v industriji, kajti — Miss Anderson opozarja — večina žensk dela več kot 48 ur na teden. Zakoni, ki ščitijo ženske v nekaterih državah, ne zadostujejo. Treba izjednačenja teh zakonov, kajti delodajalci v onih državah, kjer so strogi zakoni, niso obvarovani pred konkurenco delodajalcev v onih državah, kjer ni nikake zaščite.

FLIS.

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE POVESTI in ROMANI SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

12

(Nadaljevanje.)

Saj se nisem potepala, mati! Tako gotovo, kot sem tukaj pred vami.

Takoj k očetu. Samo vprašajte ravnatelja. Samo pojdite tja! No, povej mi! Saj si menda neumna?! Zakaj bi toliko časa letala za nič in zopet za nič! Vem, kar vem — ali nisi še nikoli prišla ob enajstih kaj? Tedaj sem s svojo prijateljico šla še na izprehod. Človek si včasih tako poželi svežega zraka. Ali sem ti kdaj kaj rekla za to? Toda priti domov opolnoči in človeka zbuditi z najboljšega spanja, to pa je že prenesramno. Zdej ti ni treba tuliti! Tulil pozneje, ko ti bo oče razbil željst. Vrjemite mi vendar, mati! — Kot proseč krič zvone te bese.

Gospa Režekova se ježno nasmeje. Mina slihi, ko zaropotajo vrata, nato pa v boljši sobi votli glasovo gospoda Režeka in njene žene. Tudi Eli je cvilila vmes. O Trudi nobenega glasu; ni se več zagovarjala. Ali si slišala? — zašepče Berta, ki se je tudi zbudila in smeje sune Mino v hrbet. — Pošteno so vzeli Trudi v roke. Z Gretine slavnice pride globok vzdih. Spi, Greta, — jo opominja Mina. — Zakaj pa ne spiš? Tako me je strah, — vzdihuje nesrečni otrok.

Ko je Berta že davno zasopala in so se tudi Mini zaprle trepalnice, je Greta še vedno tiho ihtela. To je bila za Mino zadnja noč v kleti. Njeno in Bertino slovo od Režekovih čmerik ni bilo posebno pristržno. Ne samo, da je Režekova vsaki zaračunala dvajset dinarjev za posteljo in trideset dinarjev za hrano in poleg tega še Mini naložila cel kup dela, je sedaj še od vsake zahtevala tri dinarje za posredovanje, kot je rekla.

Ko ji hoče Mina oporekati — ali se ni sama vdinjala v pivnici in teta ni niti s prstom ganila — dvigne Režek škropilnico, s katero je ravno škropil zelenjavo, ježno proti Mini. — Samo, ker si nečakinja, ti to napravi za tri, drugače bi morala plačati štiri; ako pa ne držiš jezika za zobni, potem — Berta vleče Mino za rokav in ji stopa na prste. Pri slovesu pokaže Berta prijazen obraz. Ko pa gre z Mino po stopnicah iz prodajalne, se še enkrat obrne in zategne svoj lepi obraz v grde poteze.

Mina je služila že drugi teden v pivnici. Četudi je bilo tako blizu, ni imela časa, da bi šla čez ulico k sorodnikom, pa tudi nobenega veselja ni imela za to. Njen gospodar jo je pošiljal v drugo trgovino v Cerkevni ulici, katere lastnik je redno zahajal v pivnico.

Nekega večera nekdo tiho potrka na zadnja kuhinjska vrata. Ko Mina odpre, se začudi ko zagleda Eli. Pazljivo se oziraje skoči malo dekle v kuhinjo. — Ali starega ni tukaj? — Kdo? Gospod? — Me ne sme videti, stari žganjar! Mati me pošilja; moraš pri nas kupovati. — Tega vendar ne morem! — pravi Mina. — Moram vendar iti, kamor me pošlje gospodar. — Je že res! — Eli se poredno zasmeje. — Povedala sem ti, kaj hočejo mati. Pa saj jutri pridi, drugače bo polom. In že je odhitela. Mina steče za njo in kliče: — Kaj pa dela Greta? Eli se naglo obrne in skomigne z ramo: — Kaj me to briga? Ne vem!

Mina se jezi na predzragna dekleta. Hrepenela je po ubogi Greti, mnogo bolj kot po Berti. Ko je pometala pivnico, jo je večkrat videla onstran ulice, ko je šla s stotnikovim otrokom na izprehod. Videti je bilo, da je bila vesela in je obračala glavo na vse strani. Samo proti pivnici se ni nikdar okrenila.

Mina upa na nedeljo; tedaj je bila prosta in bo mogla obiskati prijateljico. Mogoče greste ob skupaj na izprehod. Zelo se je veselila na to in v noči od sobote na nedeljo od samega razburjenja skoro ni mogla zatisniti očesa.

Neprestano se je premetavala po železnih postelji. Železna mreža je bila raztrgana in konci žic so jo bodli v telo, kadarkoli se je premaknila. Postelja je bila zelo majhna ni ni bila pripravna za njeno velikost. Ležati je morala sključeno.

Vendar pa je prve noči spala, kot bi bila mrtva. Sedanje njeno delo, na katero ni bila navajena, jo je bolj utrudilo kot pa najtežje delo na polju. Skoro je obupavala, da se ne bo nikdar naučila natočiti piva, da kozarci ne bi bili polni in bi še vedno bilo dovolj pen. Tudi ni bila dovolj nagla, da bi pobrisala sproti razlito pivo. Kozarci, katere je umivala za baro, so ji le prepočasno polzel skozi roke in njen obraz je bil dolg, kot tridnevno deževje, ko je z zaspanimi očmi v oblakih dima morala ostati na svojem mestu do polnoči.

Včasih so se gostje lotili z njo šaliti; posebno spočetka so poskušali, toda obnašala se je tako pametno, da so kmalu prenehali. Gospodar pa je mrmral kot "neumna punca". Njen obraz je bil skoro kot iz kamna, kadar je pomivala kozarce, ali pa za baro hodila vem in tja.

Samo eden je bil, kočjaž s cilindrom — "beli lakaj" so ga imenovali — ki se je še vedno animal za njo. Bil je lep. Kadar je zvečer, veselo živgačoč, z belim cilindrom nekoliko po strani, prišel, je prvi njegov pozdrav veljal njej. Ako mu je tudi samo površno odzdravila in ga komaj pogledala, vendar je komaj čakala, da je prišel z njo govoriti. Bil je edini, ki se ji je zdel odkrito prijeten. "Bel lakaj" je imel tako prijeten glas, in ko ga nekoč pogleda, da je tudi njegov pogled tako zelo ljubeznjiv.

Ko se je ono noč zopet premetavala po postelji, se je spomnila na eno hišo, je prisluškovala, ako med glasnim govorjem ne bi razločila njegovega glasu. Strašno so bili glasovi, ač, če nikoli. Pač je moral gospodar dobiti danes mnogo izplačanega denarja.

Mino je ezabelo in si potegne odejo višje. Nikdar ne bi hotela biti žena kot so bile nekatere, ki so nočjo okoli polnoči prišle po svoje moze. Toda moze so se jim smejali in morale so oditi z dolgimi nosovi. Ena žena, katero je mož posebno grobo ozmerjal, se je še vedno vlačila okoli hiše in oprezno gledala skozi okno. Ne, tak ne bo nikdar "beli lakaj".

S temi pomirjevalnimi mislimi zatise oči, toda spanec še vedno ne pride. Zmešani glasovi, ki so se nekaj časa polegli v mrmranje, ki pa so zopet zrastle v divje kričanje, so jo vedno plašili. Zdej grozen krohoh in zdaj — tresoč se dvigne v postelji — to je bil krič tako presunljiv, kot kruljenje prašiča, ki ga je mesar zaklal. Ali so koga ubili?!

S široko odprtimi očmi poslušaj.

Spreddaj je velik ropot, premikajo mize, premetavajo stole, ropotanje z nogami, prerivajo se in pehajo. Tepejo se! Zmerjajo in kolnejo, kričijo in vpijejo!

Mina krčevito drži odejo pod brado in sede na posteljo. Takega vršča ni bilo doma niti ob največjem sejmu; in slišala je samo od daleč po vaški cesti, ki ji bila dobro poznana in znana vsaka hiša, poznala je glas vsakega moškega, ki je bil v gostilni. Toda tukaj — tukaj je bilo vse tako tajinstveno tuje! Ali so bili to moze, ki so se borili med seboj?

V smrtnem strahu so ji šklepetali zobje. Ako bi prišli v njeno sobo?!

Tedaj pa se naglo odpro vrata, ki vodijo v ozko vežo proti kuhinji.

Že prihajajo! Skoro da ni zakričala; toda preмага se in samo vzdihne. Odejo si potegne čez glavo in se zvije v postelji.

(Dalje prihodnjič.)

ZEHANJE IN DIHANJE

Znanost, kakor za marsikakšno drugo vsakdanjost našega življenja, tudi za zehanje še ni našla dokončne razlage. Ena najnovejših teorij je ta, da je zehanje kakor pretegotvanje refleksno gibanje, ki mu je namen spravit kri iz odvodnih žil v dovodne zaradi boljšega krvnega obtoka v možganih. Zehali in pretegotvali bi se torej tedaj, kadar nastopi v možganih pomanjkanje krvi, ki ga je treba odpraviti.

Tej teoriji ugovarja dejstvo, da se možgani baš v spanju bolj napolnijo s krvjo in zehanje bi tedaj spanje pospeševalo, a ne odpravljalo zaspanosti. Sploh je veliko vprašanje, dali zehamo, da preženemo utrujenost, ali pa zato, ker smo trudni...

Prof. Albrecht Peiper je tu nastopil z novo razlago. Po njem je zehanje samo neka vrsta dihanja, in sicer nižja in razvojno zgodovinsko primitivnejša vrsta dihanja. Da je temu tako, dokazuje že dejstvo, da prezgodaj rojeni očitno pehajo. Na tej stopnji pa delovanje velikih možganov še ne pride v poštev in center zehanja tedaj ne more biti v teh možganih. Zehanje in pretegotvanje je razširjeno med vsemi sesalci in pticami, glede plazilcev in rib ne vemo še natančneje.

Po Peiperjevem naziranju je zehalni center del dihalnega centra kakor hliptalni in goltalni ali hlastalni center, ki je bil prvotno z dihalnim ozko zvezan, kar dokazuje težje živali, ki dihaajo s tem, da goltnejo. A tudi zehanje se konča z goltinim gibom, kar kaže na medsebojne ozke zveze.

Hlastanje je najnižja oblika dihanja pri človeku in lahko nastopi kot nekako dihanje za silo — n. pr. pri umirajočih, ki jim dihalni center ne deluje več. In tako nastopa tudi zehanje kot pomožno dihanje, kadar se spravi dihalni center utruji. Čim pa se je — prožilo, nastopi ovira, ki ga zadržuje v normalnem stanju, in nastopi običajna oblika dihanja.

Odrasel človek lahko poljubno sproži zehalni refleks, a ne zaporedoma, temveč po nekem določnem, kračnem presledku. Potemtakem je zehanje samo posledica utrujenosti, a brez vsakega učinka na telo, in nadomešča za kratek čas pravo dihanje kot njegova nižja stopnja.

Če ta teorija v vsem drži, to bo treba šele dokazati.

BRAZILSKI UPORNIKI VJETI

Porto Algerre, Brazilija, 23. septembra. — Dr. Borges de Medeiros, prejšnji governer države Rio Grande do Sul in več drugih upulnih voditeljev Sao Paulo revolucije je bilo po štiri ure trajajočem boju z Cerro Alegre vjetih. Po bitki so drugi uporniki zbežali.

NA POTI PROTI SEVERNEM TEČAJU

Dr. Kurt Woelken, član ruske odprave, ki bo v letošnjem polarnem letu prezimila na Novi zemlji, v svrhu važnih znanstvenih raziskav, je pravkar poslal prvo poročilo o pripravah za to ekspedicio.

To ekspedicio so do dne, ko je prišlo Woelkenovo poročilo, še sestavljali in Arhangelsku in bi morala odpotovati vsak dan. Štela bo poleg dr. Woelkena še 4 ruske znanstvenike pod vodstvom profesorja dr. Jermolajeva. Z motorno ladjo "Beluhija" se popelje najprvo do južnega otoka Nove zemlje, kjer se ji priključi še neki Samojed z nekoliko psi. Nato se odpravi na severni otok nekako 76. vzporednika in bo na zapadni obali zgradila obrežno postajo z veliko lesenajo in radijsko postajo. Tu bodo prezimili trije moze. Jermolajev, Woelken in še en ruski raziskovalec pa prezimijo sredi celinskega ledovja v šotoru.

Ekspedicioja bo imela važne meteorološke naloge, poleg tega bo merila debelino celinskega ledovja, kakor Wegenerjeva ekspedicioja na Groenlandu. Z nekaterimi drugimi polarnimi postajami bo prvi v Arktidi proučevala gibanje anormalnih zvočnih valov med polarno nočjo, kar nam utegne pojasniti značaj stratosfer v višini 40 do 50 km.

Ekspedicioja ima okoli 35 psov za svoje sani in še posebne propeleerske sani. Ker ima dovolj konsev in je na otoku tudi mnogo medvedov in ptic, v vodi pa silno dosti rib, je problem prehrane ugodno rešen.

LJUBOSUMNOST MED ČASTNIKI

V Galacu se je te dni odigrala krvava drama ljubosumnosti. Na mestni promenadi sta se srečala v poldnevem času kapetan Sandru in major Gogulescu. Sandru je nenadoma potegnil revolver in oddal na majorja, ki je šel pred njim, več strelcov, ki so ga pogodili v hrbet. Hudo ranjeni Gogulescu se je vrgel na napadaleca, a Sandru je kljub temu streljal še dalje nanj, dokler ni izdihnil. V ozadju tega napada tiči neka ljubavna zadeva.

ELEKTRIKA V ČLOVEŠKEM TELESU

Angleški major Raymond Philip je izumil pripravo, ki ji je dal ime radio-psihometer in ki spreminja človeška izžarevanja v električno energijo. V glavnem sestoji iz okrogle bakrene plošče, v kateri nastanejo toki s samim dotikom rok. Pri poskusih je bilo mogoče z dotikom te plošče spravit v obrat najhjen otroški vlak, sprožiti zvonilo pripravo itd. Tehniki pa dvomijo, da ne bi bil za vsem tem kakšen izumiteljev trik.

BREŽIČNA PISMA

Pred znanstvenim forumom v Londonu je predvajal izumitelj senator Marconi svoj najnovejši izum, brezlično prenašanje strojne pisave. V mestu Chelmsfortu je bil montiran oddajni aparat, ki je na poseben način zgrajen pisalni stroj, v Londonu pa sprejemnik, ki je nekakšna kombinacija filmskega aparata in televizorja. V Chelmsfortu so natipkali nekoliko besed in skoraj v istem hipu so se te besede prenesle brezlično na sprejemnik, ki je tako napravljen, da fiksira tekst takoj na film oranžne barve in ga napravi tudi takoj vidnega. Važno pri novem izumu je to, da ga je Marconi izpopolnil z nekaterimi novimi izumi, ki izločajo po možnosti atmosferične motnje, tako da se tekst prenese na sprejemnik čist in jasen. Aparatura dela skrajno hitro, v eni minuti je mogoče oddati kakšnih 120 besed. Daljava ne igra nobene vloge, kakor je ne igra pri navadni radiotelegrafiji, in tako bo mogoče oddajati pismo brezlično na največje razdalje, iz Evrope na Kitajsko, v Ameriko ali pa tudi v Avstralijo. Priprava ni posebno draga in zato jo bodo začeli po vsej priliki že v kratkem izdelovati na debelo. Posebno važno je to, da je mogoče z njo oddajati brezlično tudi slike. Napravili so poskus in slike so se pokažale v Londonu v vseh najfinjših odtenkih.

Ob isti priliki je imel Marconi kratko predavanje o bližnjih smotrih brezlične tehnike. Naslednja etapa bi bila brezlični prenos električne energije v velikem stilu. V manjšem se je to, kakor vemo, že posrečilo, toda stvar je treba izpopolniti toliko, da bo mogoče n. pr. brezlični pogon lokomotiv. — Marconi sam se bavi s takšnimi poskusi, a doslej še ni imel velikih uspehov. Vendar upa, da bo še sedanje pokolenje rešilo ta problem.

POZOR, ROJAKI

Is naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošila. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obno vite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov

- CALIFORNIA Fontana, A. Hochevar San Francisco, Jacob Laushin
COLORADO Denver, J. Schutte Pueblo, Peter Cullig, A. Salfu Sallida, Louis Costello Walsenburg, M. J. Bayuk
INDIANA Indianapolis, Louis Banich
ILLINOIS Aurora, Mary Butcher Chicago, Joseph Bilsn, J. Bevič J. Lukanich, Andrew Spillar Cicero, J. Fabian Joliet, A. Anzeic, Mary Bamblich J. Zaletel, Joseph Hrovat La Salle, J. Spellch Mascoutah, Frank Augustin North Chicago, Anton Kobal Springfield, Matija Barborich
KANSAS Girard, Agnes Močnik Kansas City, Frank Žagar
MARYLAND Steyer, J. Černe Kitzmiller, Fr. Vodopivec
MICHIGAN Calumet, M. F. Kobe Detroit, Frank Stular
MINNESOTA Chisholm, Frank Gouže, Frank Pucelj Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula Eveleth, Louis Gouže Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Povše Virginia, Frank Hrvatch Waukegan, Jože Zelenc
MISSOURI St. Louis, A. Nabrgoj
MONTANA Klein, John R. Rom Roundup, M. M. Panian Washoe, L. Champa
NEBRASKA Omaha, P. Broderick
NEW YORK Gowanda, Karl Strnisha Little Falls, Frank Masle
OHIO Barborton, John Balant, Joe H. Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Šapnik Euclid, F. Bajt Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant in J. Kurše Niles, Frank Kogovšek Warren, Mrs. F. Rachar Youngstown, Anton Kikelj
OREGON Oregon City, Ore., J. Koblar

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU (FRANK SAKSER) 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

- 25. septembra: Europa v Cherbourg in v Bremen
28. septembra: Pres Harding v Havre Berenguria v Cherbourg
29. septembra: Gen. v Steuben v Bremen New York v Cherbourg in v Hamburg
30. septembra: Homerie v Cherbourg Minnetonka v Havre
1. oktobra: De de France v Havre De Grasse v Havre Roma v Genoa Bremen v Bremen Milwaukee v Hamburg in Cherbourg Veendam v Boulogne sur Mer
4. oktobra: Champlain v Havre
5. oktobra: Mauretania v Cherbourg Manhattan v Havre
6. oktobra: Dresden v Bremen Albert Ballin v Hamburg
7. oktobra: Olympic v Cherbourg
8. oktobra: Paris v Havre Rex v Genoa Statedam v Boulogne sur Mer
12. oktobra: Europa v Bremen VULCANIA v Trst Aquitania v Cherbourg
13. oktobra: Hamburg v Hamburg
14. oktobra: Majestic v Cherbourg
15. oktobra: Lafayette v Havre Conte Grande v Genoa Volendam v Boulogne sur Mer
18. oktobra: Leviathan v Cherbourg in Bremen
19. oktobra: Berenguria v Cherbourg
20. oktobra: De de France v Havre Bremen v Bremen Deutschland v Hamburg
21. oktobra: Homerie v Cherbourg St. Louis v Hamburg
22. oktobra: Augustus v Genoa Rotterdam v Boulogne sur Mer Veendam v Boulogne sur Mer
27. oktobra: New York v Hamburg General von Steuben v Bremen
28. oktobra: Olympic v Cherbourg
29. oktobra: SATURNIA v Trst Europa v Bremen
2. novembra: Roma v Genoa Manhattan v Havre Albert Ballin v Cherbourg
3. novembra: Dresden v Bremen
4. novembra: Majestic v Cherbourg Newfoundland v Havre Statedam v Boulogne sur Mer Aquitania v Cherbourg

- 5. novembra: Champlain v Havre Rex v Genoa
9. novembra: Pres. Roosevelt v Havre Hamburg v Cherbourg
10. novembra: Berlin v Bremen
11. novembra: Homerie v Cherbourg Bremen v Bremen Paris v Havre
12. novembra: Conte Grande v Genoa Volendam v Boulogne sur Mer
15. novembra: Leviathan v Cherbourg in Bremen
15. novembra: Vulcania v Trst Deutschland v Cherbourg
18. novembra: Olympic v Cherbourg Europa v Bremen
19. novembra: Conte di Savoia v Genoa
23. novembra: St. Louis v Cherbourg Pres. Harding v Havre
24. novembra: Gen von Steuben v Bremen
25. novembra: Berenguria v Cherbourg
26. novembra: Champlain v Havre Augustus v Genoa Majestic v Cherbourg
29. novembra: Bremen v Bremen
30. novembra: New York v Cherbourg Manhattan v Havre Statedam v Boulogne sur Mer
1. decembra: Rex v Genoa Stuttgart v Bremen
2. decembra: Homerie v Cherbourg
6. decembra: Saturnia v Trst
7. decembra: Europa v Bremen Pres. Roosevelt v Havre
8. decembra: Berlin v Bremen
9. decembra: PARIS (BOZIČNI IZLET) Havre Albert Ballin v Cherbourg Olympic v Cherbourg
10. decembra: Roma v Genoa
13. decembra: Hamburg v Hamburg
14. decembra: Majestic v Cherbourg Berenguria v Cherbourg
15. decembra: Conte di Savoia v Genoa Bremen Leviathan v Cherbourg in Bremen
21. decembra: Pres. Harding v Havre Deutschland v Cherbourg
22. decembra: Dresden v Bremen
23. decembra: Champlain v Havre Homerie v Cherbourg
27. decembra: Europa v Bremen
28. decembra: New York v Cherbourg Manhattan v Havre
30. decembra: Olympic v Cherbourg

V JUGOSLAVIJO Preko Havre Na Hitrem Ekspresnem Parniku ILE DE FRANCE 1. Oktobra (opolodne) 20. Oktobra CHAMPLAIN 4. Oktobra — 5. Novembra PARIS 8. Oktobra — 11. Novembra NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblašcene agente French Line 19 STATE STREET, NEW YORK

Do LJUBLJANE in nazaj TRETJI RAZRED \$159.-- Moderna udobnost... Neprekosljiva služba... Tedska odplutja iz New Yorka... Pripravne in hitre železniške zveze od Hamburga do Jugoslavije Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali HAMBURG-AMERICAN LINE 39 Broadway, New York

VSE LINJE IN PARNIKE zastopa LEO ZAKRAJŠEK General Travel Service, Inc. 1359 Second Ave., New York, N. Y. Pišite po naš brezplačni vozni red za vse najboljše parnike.

CENA KEROVEGA BERILA NIZANA Nesko-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE REAR-VAL) Sine same \$2.-- Naročite ga pri KNJIGARNI 'GLAS NARODA' 216 West 18th Street, New York City